II. évfolyam. Ujpest, 1897 április 4. 14-dik szám.

Előfizetési árak: egész évre 4 frt, félévre 2 frt, negyedévre 1 frt. Egyes szám ára 8 kr. hirdetések mérsékelt árak szerint

A lap megjelenik minden vasárnap
Felelős szerkesztő: FUCHS ANTAL.

KÖZÉRDEK

Szerkesztőség: Árpád-ut 20., hová a lap szellemi részét illető közlemények küldendők. Kéziratok vissza nem adatnak.

Kiadóhivatal: Árpád-ut 20., hová a lap anyagi részét illető közlemények és előfizetési pénzek küldendők

Kiadótulajdonos: FUCHS ANTAL.

UJPEST- ÉS RÁKOSPALOTA KÖZSÉGEK TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAPJA

A mi állami gondnokságunk.

Ujpestnek sok a rendezni valója, ide tartozik az iskolai gondnokság is, melyre nagyon ráférne egy kis reformálás, jobban mondva rendezés. Az ujpesti állami iskolai gondnokság amaz intézmények közé tartozik, a melyre rá lehet mondani hogy van is, nincs is. Nem azért, mintha a jelenlegi gondnokság ellen panaszunk volna, vagy ez nem teljesitené kötelességét, korántsem, hanem azért, mert ez a jelenlegi szervezetben és állapotban a legjobb akarat mellett sem tehet többet, mint a menynyit tesz, nem teljesitheti kötelességét ugy mint ezt az ujpesti tanügy vagy iskolaügy érdeke megkivánná. Nem fejthet ki nagyobb tevékenységet, mégpedig egyszerüen azon oknál fogva, mert kevés a gondnoksági tagok száma, szóval az osztályok mennyiségéhez képest a gondnokság oly törpe, hogy a legjobb akarat mellett is képtelen hivatásának teljesitésére.

Szinte nevetséges, hogy egy 30—35 ezer lakossal és mintegy hetven osztálylyal biró községben 5—6 gondnoksági tag van, sőt a legnagyobb kuriozum az, hogy a hivatalos tagok többségben vannak.

No már igen tisztelt tanügyi intézők, az talán mégis csak több a nevetségesnél? Tehát az igazgatók uralják a gondnokságot.

De ez nem volna baj, hiszen ezek értenek legjobban a tanügyhöz, de hát hol van és hol marad a törvényes iskolai látogatás. Hiszen ez az 5—6 kinevezett gondnoksági tag, a kiknek a gondnoksági tisztség nem éppen életpálya, nem képes még fiakkeren sem hetenkint egy-egy osztályt meglátogatni, mert egyéb hivatásuk és elfoglaltságuk is van. És ha nem látogatják az iskolákat, van-e czélja az egész intézménynek? Azt mindenki be fogja látni, hogy. igy nincs.

Pedig mi és mint hisszük a tanfelügyelő ur is az iskolák látogatását és ellenőrzését fontosnak tartják.

Azt is nem azért, mintha a tanitók működését kellene oly igen ellenőrizni, arra ugyis kevés laikus ember hivatott, hanem azért, hogy a gondnokság meggyőződést szerezzen a tanulók magaviseletéről, előmeneteléről és a szerzett tapasztalatok nyomán a hanyag rendetlen tanulók ellen alkalmazhassa a rendelkezésére álló fegyelmi szabályokat, no meg azért is, hogy a közönség, mely mindig bizonyos előitélettel viseltetik az iskola iránt, lássa, hogy a tanitókon kivül más halandó is érdeklődik az iskola iránt.

Végre a tanügy érdeke maga is megkivánja, hogy azzal minél többet foglalkozzanak.

A népoktatási törvény a legkisebb, az egy-két osztálylyal biró községet is arra kötelezi, hogy tizenkét tagu iskolaszéket szervezzen és ime az állam itt egy 70 osztálylyal biró községbe 5—6 tagu gondnokságot nevez ki, természetesen nem értve bele a hivatalos tagokat.

Önkénytelenül azt kell hinnünk, hogy maga az állam üz ebből a szép intézményből tréfát, vagy azt piktusmaskulusnak tartja, mert különben belátná, hogy 5—6 ember nem képes ebbeli fontos hivatásának megfelelni.

A tanügy és népnevelés az állam érdeke, tehát neki kellene gondoskodni arról, hogy ezt minél jobban fejleszsze, erre pedig a községekben az iskolaszék vagy gondnokság hivatott, természetesen csak ugy, ha az osztályok számával arányos tagokkal bir.

No most már, ha a lokális tanügy fejlesztésére a gondnokság, vagy iskolaszék hivatott, miért nem szervezi az állam saját iskoláinál ugy a gondnokságot, hogy ez üdvös munkásságát érvényre is juttathassa.

Vagy azt hiszik talán az intéző körök, hogy Ujpesten nem telik elég ember arra, ki e megbizatásnak meg tudna telelni?

Annyi intelligens és a tanügy iránt érdeklődő férfiut bizonyára fognak Ujpesten találni, miszerint a gondnokságot annyira kibővithessék, hogy kétkét osztály hetenkint való látogatására egy gondnoksági tag jusson. Tessék végig tekinteni Ujpest lakosságán, akad köztük nagyon sok hivatalnok, intelligens kereskedő, iparos és egyéb tanügybarát, kikből mindenesetre a kellő számu és rendes gondnokságot meg lehetne alakitani.

Tessék csak az ügyet lelkiismeretesen felfogni. Ujpest tanügyét egy kis figyelemre méltatni és akkor nem állja utját semmi sem annak, hogy az ujpesti tanügyi rendetlenségek megszüntetve legyenek.

Legelső sorban kérünk egy kellő számu tagokból álló gondnokságot, az majd ellensulyozza a közömbösséget, melylyel az intéző körök Ujpest tanügye iránt viseltetnek és fel fogják karolni községünk legfontosabb ügyét — a népnevelés ügyét.

Országgyülési képviselőnk bajai.

Holló Lajos és *Volfner Tivadar* országgyülési képviselők mult szerdán déli egy órakor pisztolypárbajt vivtak. A merkőzés előzményei a következők:

A *Magyarország*-nak mult hét szombatján megjelent számában egy Andrássy Tivadar grófhoz intézett vezérczikk jelent meg, melyben a következő passzus foglaltatott:

»Némelyik, hogy annál szembetünőbb legyen a játék, ki is lép a czégből. Igy tett a multkor Sigmond Dezső és nem lehetett rajta kapni. Igy tesz most Volfner ur és rendben van. Azonban mindenki tudja, hogy a vállalat nyereségében osztozik.«

Volfner Tivadar a közlemény következtében s különösen azért, mert a »Magyarország« már hónapok óta foglalkozik czélzatosan **rossz akaratulag** az ő személyével s quasi hajszát inditott ellene, tértivevénnyel feladott levelet intézett Holló Lajoshoz, a »Magyarország« felelős szerkesztőjéhez, a melyet azonban Holló Lajos nem fogadott el, minélfogva Volfner Tivadar kénytelen volt ugyanezen levelet Gajáry Géza és Dániel Gábor országgyülési képviselők által kezébe juttatni a czimzettnek.

A levélben ez volt irva:

»Nagyságos Holló Lajos orsz. képviselő urnak mint a »Magyarország« szerkesztőjének Budapest.

Az Ön lapja a »Magyarország« mai száma megint személyemmel foglalkozik, — **szokása szerint hazug módon.** Ezt én tovább nem türhetem, mert cselekedeteim tisztaságát és tisztességét kétségbe vonni nem engedem.

Választóim és önmagam iránt kötelességem és jogom kijelenteni, hogy a czikk **hazug rágalmazás** s kétségkivül csupán az egyéni tisztesség hiján irattott.

Budapest, 1897 márczius 27.

Volfner Tivadar
országgyülési képviselő.

Volfner Tivadar maga részéről Dániel Gábort és Örley Kálmánt nevezte meg segédekül, kik Holló Lajos megbizottaival, Bolgár Ferenczczel és Szederkényi Nándorral meg aznap este tárgyalva, pisztolypárbajban állapodtak meg, 25 lépés távolságról, egyszeri golyóváltással. A párbaj szerdán délután egy órakor folyt le, mely alkalommal Bolgár Ferenczet, ki a fővárosból elutazott, Ihász Aladár helyettesitette. A párbaj az üllői-uti honvéd lovassági laktanyában ment végbe. A párbajt Dániel Gábor vezette. A felek Szederkényi Nándor sikertelen bekéltetési kiserlete után majdnem egyszerre lőttek. A golyók egyike sem talált, mire a segédek az ügyet a lovagiasság szabályainak megfelelően elintézettnek jelentették ki. Kibékülés e szerint nem történt.

Ezen ügyből kifolyólag foglalkozik a »Magyarország« ujabban Volfner Tivadar összeférhetetlenségi esetével, melyre Volfner Tivadar a »Nemzet« április 3-iki számában a következő nyilt levelet intézte Bartha Miklóshoz, mint a kérdéses czikk irójához:

Igaz, hogy én Holló Lajos főszerkesztő urnak goromba levelet irtam és a gorombaság nem argumentum, párbajozással pedig az igazságot kideriteni nem lehet.

Elismerem azt is, hogy a hirlapirónak renkivül nagy és fontos kötelességei, tehát a közönségesnél erősebb jogai is vannak.

De az én gorombaságomat menti az a jogosulatlan és kiméletlen üldözés, amiben a Magyarország ré-zéről mindig részesültem és azért most is azt hihettem, hogy gyülölködésből rossz indulatból cselekedhette, — erre pedig nekem is jogom volt egy kissé megnyomni czáfoló pennámat, — bármiő következményekkel szemben is.

A mi pedig a hirlapiró jogát illeti: azt az egyet, hogy gyanusitson, nem ösmerem el. Vádoljon nyiltan, támadjon merészen, vakmerően, kiméletlenül, ha a **közérdek** ugy kivánja, de csak ott és akkor, ahol **tud**, nem pedig ahol **nem tud**, csak gyanit. Azt pedig, amit én rólam állitott, a Magyarország nem tudhatta, tehát nem volt joga felőlem állitani.

Azt a kivánságot nemileg különösnek tartom ugyan, hogy az ujságiró csak azért, mert tudni kivánna valamit, megkövetelhetne, hogy

neki bárminő üzleti könyveket megmutassanak, — de minthogy az ujságirói biráskodás maga is elég különös egy intézmény, — annak a kedvéért, hogy czélja lehet tiszta és nagyon áldásos a közre, — türhetőnek tartom, de egyetlen különbséggel: szerezzen magának bepillantást azokba az üzleti könyvekbe a megtámadás a **megrágalmazás előtt, ne pedig utána.**

A mi pedig különösen a magam esetét illeti: érthető, hogy valami nagy előzékenységre a Magyarország multkori czikke nem hangolt és velem szemben eddig tanusitott eljárása engem nem kötelez.

De a »Tévedések« czikkben nagyon sok igaz is van. Ezért akár önnek, igen tisztelt uram, akar egy közösen megválasztandó szakértőnek, bármikor kész vagyok a könyvekből kimutatni, hogy én a Volfner Gyula és társa czégből tényleg és véglegesen kiléptem és annak esetleges nyereségéből semmiféle módon nem részesedem.

Volfner Tivadar
országgyülési képviselő.

Krizis az ipartestületben.*)

E czim alatt megjelent czikkre — Pohl Károly ipartestületi titkár — hosszu feleletben válaszol.

Roppant sokat foglalkozik magával és végeredményképpen szörnyü módon meg van elégedve az ő világot rengető buzgó működésével.

Arra azonban, hogy a 750 forintnyi fedezetlen hiányt honnan pótolja a testület, arról hallgat ez e buzgóan működő — becsület — lovag.

Lássuk hát kinek van igaza: az ipartestületnek 784 tagja van: ha a tagdijak egy garasig befolynának 1568 forintot tennének, ha a multévihez hasonlóan beiratási dijakból 236 forint, szerződési dijakból 288 forint, szabaditási dijakból 352 forint, mulatságokból 140 forint folyna be, 2584 forint bevétele lenne a testületnek.

Ezzel szemben előirányoztatott: titkár fizetésre 800 frt, pénztárnok fizetése 200 frt. titkár-segéd fizetése 180 frt, kezbesitők fizetése, nyugdij és beszedési jutalékokra 660 frt. Ez összesen 1840 frt.

Maradna még a testület adminisztrácziónális költségeire 744 frt. Ha már most — ami nagyon valószinű, nem fog befolyni a 2584 frt (értve az évi bevételt és nem a kész vagyonnak kimutatott multévi hátralékokat), hanem csak mondjuk két vagy háromszáz forinttal kevesebb, honnan fogja fedezni akár a titkár, akár az előljáróság. Az irodai szükségletre előirányzott 50 frtot, nyomtatványok és könyvkötő munkákra 120 forintot, fütés és világitásra 85 frtot, lapok és könyvekre 25 frtot, kamat a testületi háztelek és váczi kölcsön után 98 frtot, törlesztés a testületi ház és a váczi kölcsönre 200 frtot, tüzkár elleni biztositásra 16 frtot, hozzájárulás a faipariskola költségeire 100 frtot, iparostanonczkiállitásra 20 frtot, adó és egyenértékre 38 frtot, Szalay István és fia épitési fedezetére 100 frtot, háztatarozásra és iroda helyiség festésre 50 frtot, hozzájárulás az 1000 éves alapitványhoz 100 frtot, utasszálló és munkaközv. oszt. szükségletek és könyvekre 50 frtot és végül rendkivüli kiadásokra 200 frt, hiszen ez 1352 forintot tesz, az évi bevételből a személyes kiadások után pedig csak 744 frt marad: tehát ha a kész vagyonhoz hozzá nem nyul, akkor nem lesz képes adminisztrálni.

Most nézzük az 1896. évi kiadást, vajjon mennyit remélhetünk megtakaritani Pohl Károly igyekezetéből az utóbbi czimeknél?

Nyomtatvány, irodai szükséglet és könyvkötő számlára kiadott a mult évben 274 forint 99 krt, itt 34 frt 99 krajczárral kevesebb irányoztatott elő, mint a mult évben kiadatott, tehát itt megtakaritani bajosan lehet.

A fütés és világitásnál megtakaritható — ha nem lesz nagyobb tél az elmultnál 8 frt 39 krajczár, lapok tételénél 19 frt 50 krajczár, tehát összesen 97 forint 89 kr. Ellenben rá kell fizetni a kamatoknál 96 krajczárt, az adónál 75 krajczárt, a rendkivüli kiadásoknál — amely czimletből a házi szükséglet az összeirás, az ujévi ajándékok is fedezetet nyernek, ha a mult évi arányban használtatnak fel 71 frt 03 krajczárral vettek fel kevesebbet mint a mult évben kiadtak. Különben is az irodai berendezésen, a házépites és csatornázáson, az utasszálló berendezésen, Gasparek tiszteletdiján és a tüzmentes szekrényen kivül csupán elkerülhetetlen igazgatási költségekre 893 forint 76 krajczárt adtak ki: ebből vagyontörlesztésre — a mely az idén 300 forinttal szerepel a költségvetésben — egyetlen fityinget sem adtak és ha a testületi háztelekre sulyosodó 1400 frt teher után eső 5% kamat egészét azaz 70 forintot, valamint a váczi takareknak 1200 forint után járó 7% kamat egészét azaz 84 forintot és nem a svindler — vagy szamár módon összeállitott — 98 forintot veszünk a két tartozásért, fedezetlen hiányunk ujra szaporodik néhány forinttal.

Aki ebből a világosnál is világosabb dologból nem látja a bekövetkezendő krizist — aki ebből a világosnál is világosabb dologból nem látja miként kezdi a Pohl-féle gazdálkodás az ipartestület kész vagyonát fölemészteni, mondom, aki mindezeket nem látja, az egyszerüen kötözni való ökör.

Most terjünk át a testület vagyonszaporodásának konstatálására.

1891-ben volt a testületnek egy háza terhelve 400 forint kölcsönnel.

1891-dik év óta megváltották a telket 1703 forintert, épitettek egy házat 2887 forint 50 krajczár költséggel: ez 3990 forint és 50 krt tesz ki.

Ha tekintetbe vesszük, hogy 1891-ben 3032 frt tagdijhátrálékot vett át Pohl Károly és ha tekintetbe vesszük, hogy 400 helyett most 2600 forint teher alatt nyög a testület, nagyon könnyü módon kiszámithatjuk mennyi pénzt forditott Pohl titkársága alatt a testület vagyonszerzésre.

Ime itt van: vagyonszerzésre 4729 forint 10 krt forditottak: beleértve a leltári ingóságot is.

Az akkori járulékkal, (amely készvagyonnak mutattatik ki) szemben a mostani 957 forinttal kevesebb: ellenben az adósság 2200 forinttal több, ugy könnyü megállapitani, hogy Pohl ur idejében azaz 1891 óta vagyonszerzésre 1672 forint és 10 krajczárt forditottak.

Ez az igazi és ez a valóság: amit pedig Pohl Károly fikszirozott számokban kimutat, az egyszerüen szemfényvesztés, vagy igazi neven szédelgés.

A vagyonszaporodás egyébként azoknak az előljáróknak köszönhető, akik napidij nélkül jártak heteken át a végrehajtóval és akik nem számitottak maguknak busás összegeket, mint Pohl Károly.

Nézzük végül Pohl Károly viselt dolgait: Az évi összeirás, amig azt más eszközölte, 30 forintba került, Pohl 80 forintot kapott érte és a fizetését és helyettes hivatalnokot: a mulatságok jövedelméből is ha nem csordul hát cseppen: a cseléd- és munkakönyvek kicseréléséért egyik titkár sem vett semmit, Pohl azért is dijat kap: két másik egylet dolgát végzi a testületben hivatalos idő alatt azért is kap valamit stb.

A saját érdemeiül tudja be a segélypénztár letesitését is; pedig élő emberek bizonyithatják, hogy a segélypénztár letesitését egy az előljáróságon kivül álló iparos interpellátiójának köszönheti a testület, aki az utolsó napon megtámadta az akkori előljáróságot, amiért a segélypénztár letesitését elmulasztotta bejelenteni és igy az utolsó nap valahogy mégis bejelentette. Pohlnak fogalma sincs arról, milyen uton-módon alakult és létesült ez az intézmény és ha nem tartottak volna attól, hogy az V. kerületi pénztárba — ahova már be voltak osztva — be kell járni fizetni, az ujpesti segélypénztár sohasem létesült volna. Pohlnak tehát ehhez semmi köze, mert az előkészitő munkálatokban sem vett részt.

De igenis szőtte az intrikát ez intézet vezetője ellen: annak nyakára éjnek idején vizsgálatot hozott: éjnek idején álkulcscsal kinyitott ajtót, fiókot — nyilt pofával — ugye derék ember ön Pohl Károly? Látja Pohl mi nem mondjuk magának hogy ön hiszontalan fráter — itelje meg önmaga, hogy milyen magas erkölcsi szinvonalon áll.

A temetkezési osztály ujbóli szervezésére ugyan büszke lehet: ez az ön műve, de meg is látszik rajta.

Az ipariskolai tandijak leszállitása körül sincsenek érdemei Pohlnak, erre nézve ajánljuk az 1893. évi október 1-én megjelent »Ujpesti Ellenőr« 44. számát — abból meggyőződhetik Pohl ur, ki vezetett deputácziókat a tandij leszállitása érdekében és hogy kinek köszönhetik az iparosok azt a négy vagy ötezer forintot, amely azóta a zsebükben maradt. Hogy Pohl magának érdemeket ezen dolognál sem szerzett, az több mint bizonyos.

Az 1000 éves országos kiállitás körül is nagy volt Pohl Károly szuszogása: annyira nagy, hogy az ő áldásdus működésének köszönhetik, hogy a bejelentett 163 tanoncz kiállitó közül a kiállitáson egyetlen egy sem jelent meg. Meg pedig azon egyszerü oknál fogva, mert Pohl és az ő nagy érde — pardon — száju kebelbarátai az iparosok értelmesebb és tehetségesebb részét az akkori elkerülhetetlen dolgok vagy mondjuk ténykedés tereről irigységből kiszoritották: hiányzott tehát a vezetésre szükséges értelmesebb része az iparosoknak — ez az oka, — hogy kocsis nélkül a szamarak talyigástól együtt a kátyuban maradtak és igy szépen elkéstek a vásárról. Ebből ennyi a Pohl érdeme.

A faipar-szakiskola letesitése körül is kevés a Pohl érdeme.

Az alapszabályok módositása is ostobán volt elkészitve — kétszer visszaküldtek módositás végett és még most is itt hever a testületnél, de még csak ki sem tüzték ujabb módositásra. Ez is Pohl-féle munka — de mi ilyesmivel nem dicsekednénk.

A piacz rendezésében is részt vett: itt is valóban nagy eredményt ért el. Igazán megérdemelné ha fizetésemelés helyett a gallérjánál fogva löknék ki abból a hivatalból, amelyben a munkája végzése helyett asszisztenczia mellett a saját maga buzditásán fáradozik a felemelt fizetés elvezésével. — Ez a szerencsétlen ember azt hiszi, hogy neki szerzett érdemei vannak a testületi dolgok körül.

És most igen tisztelt iparos urak! Az önök józan belátására bizzuk megitélni — vajjon érdem-e az, ha valakit a hivatalába esernyővel meglinchelnek? Érdem-e ha valaki felvesz 2 forint 20 kr. betegjárulékot és azt — mert az átadónak tanuja nincs zsebre vágja és eltagadja? Pohl Károly barátai előtt érdem, mert ők ilyesmihez hozzá vannak szokva.

És most legvégül figyelmeztetjük az ipart. előljáróságát, számittassa ki Pohllal az évi remélhető bevételeket és a megszavazott kiadásokat, ha az ott mutatkozó fedezetlen hiánynyal akkor sem tudna tisztába jönni, ugy nincs más hátra, mint a megfigyelő osztály — oda kell Pohl urat vitetni, mert ő beteg vagy hülye.

És most egy igazi érdemét mutassuk be: egy négysor irással ellátott felhivást bocsátott ki Pohl a szolgabiró hivatalnak Váczról Ujpestre való áthelyezése érdekében — botorul csinálta itt is a dolgát a csacsi — persze mert nem ért hozzá.

De ő büszke az egyhangulag megszavazott 800 forintos fizetésére.

Hogy jutott hozzá? Elmondjuk röviden.

A közgyülést megelőző napokba összehitta barátait értekezletre: ott elhatározták, hogy egy remhirrel megijesztik az iparosokat és azzal el fogják érni a zürzavaros alapotot, ahol aztán könnyü lesz a gazdálkodás.

El is érték amit kerestek! Volt zürzavaros gyüles!

Pohl Károly vágyainak áldozat hozatott, ez összefér Pohl Károly természetével is, meg a hivatalos működését is ellégé illusztrálja.

Mi csak azon csodálkozunk hogy lehetett annyi embert — ennyire lóvá tenni.

Több iparos.

*) Amennyiben ez válasz Pohl Károly védekezésére, a következetesség elvénél fogva Lőznünk kötelességünkben áll. *Szerk.*

Heti tájékoztató.

Április hó.

4. vasárnap. *Ambrus.* Elbukt. Deák javaslat, házadó behozatala 1843. Lóverseny (utolsónap) Alagon d. u. 3 órakor.

5. hétfő. *Vincze.* Károlyi Sándor tábornok örökös grófságot kap 1712.

6. kedd. *Sixtus.* A magyar derékhad győzelme Isaszeghnél 1849.

7. szerda. *Herman.* V. Ferdinand megerősiti az uj törvényt Bécsben 1848.

8. csütörtök. *Dezső.* gróf Széchényi István megh. Döblingben 1860.

9. péntek. *Demeter.* II. Lipót belga király szül. 1835.

10. szombat. *Ezekiel.* Görgei legyőzi Götz tábornokot Váczná 1849.

HIREK.

— **Áthelyezés.** A vallás és közoktatásügyi minister Szukováth Ilona győri állami tanitónőképezdei segédtanitónőt az ujpesti polgári leányiskolához helyezte át.

— **Névmagyarositás.** Badner Mózes dr. jászkiséri illetőségü ujpesti ügyvédjelölt nevét belügyminiszteri engedélylyel *Boros*-ra változtatta.

— **Női iparisko la Ujpesten.** A mint értesülünk a vallás- és közoktatásügyi miniszter a polgári leányiskolával kapcsolatban női ipariskolát állit fel. A női ipariskolába olyan növendékek vétetnek majd fel, a kik a négy polgári osztályt végezték és magukat a kézimunkára, fehérnemü és ruhavarrásra akarják képesiteni. Ez iskola igazán üdvös lesz Ujpestre.

— **Az »Ujpesti Kisiparosok Hitelszövetkezete«** április hó 19-én d. u. 3 órakor saját helyiségeiben tartja I-ső rendes évi közgyülését a következő napirenddel: 1. Elnöki megnyitó. 2. Igazgatósági jelentés. 3. Három tag kiküldetése a jegyzőkönyv hitelesitésére. 4. A felügyelőbizottság jelentése. 5. A mérleg elfogadása, valamint a tiszta nyeremény hová forditása. 6. A felügyelő bizottságba 3 rendes és 2 póttag választása. 7. A választmány kiegészitése, 5 rendes és 2 póttag választása. 8. Inditványok.

— **Zajos közgyülés.** A rákospalotai ág. h. ev. egyház márczius hó 30-án tartotta évi közgyülését Kossuth Ferencz felügyelő elnöklése mellett. A közgyülést a »rendes« jelző csak annyiban illeti meg, amennyiben az egyház kötelességszerüleg tartozik evenkint egy közgyülést tartani, mert lefolyása nemcsak hogy rendesnek nem nevezhető, de olyan volt, amilyen a magyarországi ág. hitv. ev. egyház életében még eddig elő nem fordult. A közgyülés többsége ugyanis turbulens elemekből volt tervszerüleg összeállitva, s az elnökségnek minden, az egyház fejlődését, jólétét és egyáltalában prosperálását czélzo előterjesztéseit elvetette, sőt a költségelőirányzat oly tételeit sem szavazta meg, amelyek szerződésszerüleg elvállalt kötelezettségekből folyó törlesztéseket képeztek, amilyen például templomépités czéljából vásárolt telek árának törlesztési részlete. Emellett az egyházi előljárók iránt tartozó tiszteletről is megfeledkeztek elannyira, hogy az elnöklő Kossuth Ferencz a rend és csend helyreállitása czéljából ismételten kénytelen volt nemcsak rendreutasitásokkal élni, hanem a gyülés egy tagját a gyülésteremből egyenesen kiutasitani. A közgyülés végeztével Kossuth Ferencz sajnálatának adott kifejezést, hogy erre a közgyülésre egyáltalában eljött és tekintve, hogy az egyháznak a közgyülésen jelenvolt többségében az egyházi ügyeknek egészséges föntartására és előrevitelere szükséges komolyságot föl nem találja s ily többség mellett az ügynek az egyházra nézve káros és végzetes visszafejlődeset előre látja, hozzászámitva a személyét sem kimélő tapintatlan és durva magaviseletet, fő-felügyelői állásáról lemondott, kijelentvén ugyanakkor, hogy őt a r.-palotai ág. h. ev. egyház körében többé látni nem fogják. Kossuth Ferencz leköszönését követte Morva János felügyelő és Molnár János egyházi gondnok leköszönése, minek következtében az egyházi pénztár és pénztárkezelési könyvek tanuk előtt lepecseteltettek s a pénztár kulcsait még aznap elküldték az esperességhez. Az egyház józanabb gondolkozásu tagjait a gyülés lefolyása képzelhetőleg lesujtotta s most azon tanakodnak, milyen elégtetelt adjanak Kossuth Ferencznek, valamint a többi leköszönt tisztviselőknek. A tavaszi szellő azt suttogja, hogy ezt a botrányt az Ugron szellemü palotai függetlenségi kör idézte elő és hogy abban Kovácsi Kálmán, a *„közszeretetben“ ?!* álló lelkésznek is van egy kis része, a ki ugyan nagyszerüen játsza az ártatlant. Reméljük, hogy a kerület esperese egy kis rendet fog csinálni Palotán.

— **Vivo-tanfolyam.** Lovas R. Gyula okleveles torna- és vivómester április hó 5-én az Amodeo Antal-féle vendéglő nagytermében egy három hónapra terjedő tavaszi vivótanfolyamot nyit. Bővebb felvilágositással ez ügyben e lapok szerkesztője szolgál.

— **Hajóközlekedés.** A Budapest és Ujpest közti hajóközlekedés most április 1-én megkezdődött. A hajók a Boráros-tértől Ujpestre és viszont Ujpestről a Boráros térre reggel 6 órától este 8 óráig óránként, még pedig az egész órákban közlekednek.

— **Az Ujpesti Dalkör** mult hó 28-án és folytatólag 30-án tartotta rendes évi közgyülését a tagok élénk részvétele mellett. A közgyülés eléggé simán folyt le csak helylyelközzel fordult elő élénkebb eszmecsere. A tárgysorozat egyes pontjai voltak: 1. Pöltz Ferencz titkár jelentése a lefolyt évről. Tudomásul vétetett. 2. Jäck József pénztáros jelentése az évi zárszámadás és az egylet pénzbeli vagyonáról. Tudomásul vétetett. 3. Schneckendorf Mór levéltárnok jelentése az egylet archivumának és egyéb ingóságok leltáráról. Tudomásul vétetett. Ezt követte a tisztujitás, melynek eredménye a következő: Elnök lett Andrejka József, alelnök: Doctor Béla, titkár: Klopfer Lipót, pénztáros: Wukitsevics József, levéltárnok: Surmik Béla. Választottak ezen kivül 10 választmányi tagot; és pedig 5-öt a pártoló és 5-öt a működő tagok sorából. Ezzel az idő előrehaladottsága folytán a gyülést bezárták, elhatározván, hogy azt kedden azaz márcz. 30-án folytatják. Jelzett napon este 9 órakor vette kezdetét a folytatólagos közgyülés, melyen az elnöklést Doktor Bélától az uj elnök Andrejka József vette át. Ekkor tárgyalták az inditványokat, melyek közül lényegesek a következők. Kimondatott: 1. Hogy a működő tagoktól a havi 20 kr. tagdij pontosan behajtandó. 2. Hogy a márczius hó 2-án megtartott bolondestély tiszta jövedelme valamint a befolyó tagdijak az egylet törzsvagyonához csatoltatnak s csak egyes mulatságok tiszta jövedelmének egy része fog ezentul az utazó-alaphoz csatoltatni. 3. Hogy ez év folyamán fogja megünnepelni a dalkör fönnállásának 25 éves évfordulóját, mely zászlószenteléssel lesz egybekötve s melyre az összes hazai dalegyletek meghivandók. Ezen nagyszabásu ünnepély előkészitésre 7 tagu bizottság küldetik ki, melynek az előmunkálatok megtételére 100 frt folyósittatik. Kimondatott végül: hogy az elnökség a működő tagok hanyagságával szemben szigoru rendszabályokat fog alkalmazni s mindent el fog követni, hogy az egylet működésébe az intelligens elemek bele vonassanak, hogy ezáltal szélesebb alapokon lehessen mozogni s az egyletet felvirágoztatni. Több tárgy nem levén a közgyülés ezzel véget ért.

— **Alagi lóversenyek.** Az alagi tavaszi 5 napos meeting mult vasárnap vette kezdetét igen nagy közönség jelenlétében. De ez az érdeklődés érthető is. A hosszu téli pihenés után a monarchiában itt élvezhetni először a telivérek nemes küzdelmét. Tipjeink az első napi versenyre jól beváltak, mert az outsieder számba menő *Alvajáró* elsőként ért a czélhoz, mig *Titus*, *Blitz* és *és Pagát* helyre futottak be; a többi futamokban tipelt *Gogerl*, *Rajna* és *Anica* pedig az első napon nem futottak. A csütörtökön döntés alá került nagy akadályversenyben Aranyvirág lábbaja miatt nem indult s igy a versenyt a könyvfogadóknál teljesen elhanyagolt 12-szeres pénzen fogadható *Pylades*, Waclavicek százados kipróbált steeplerje nyerte meg. A mai versenynek piece de resistenceja a rákosi gátverseny 10000 koronás dija 2800 méter távolságra; e verseny valószinü induló: *Gogerl* (Weehler) *Zimankó* (?) *Marquis* (Hesp) *Legény* (Geoghean) *Bohócz* (?) és talán *Aranyvirág* (May.) Papirforma szerint kétségtelenül Aranyvirágot illetné az elsőség, minthogy azonban a nagy alagi akadályversenyben nem inditották, ez arra enged következtetni, hogy a ló nincs rendben s ennélfogva győzelmében nem bizhatunk. Marquisnak jó lovasa van ugyan, de ellene szól a Lederer istálló rossz formája s a 2800 méter tav is hosszu neki. Ha a futam lassu lesz, akkor lehet helyre esélye, de hogy az iram gyors lesz arról Zimankó fog gondoskodni, amely ebben a társaságban csak a statiszta szerepére lesz kárhoztatva. Maradna tehát, Gogerl, Legény és Bohócz. Mi e három ló között keressük a nyerőt valószinüleg Gogerl a Dréher-men lesz az helyre Bohóczot és Legényt ajánljuk. A handicapok összeállitása gyakorlott lóismerőre vall. Az urlovasok szövetkezetének titkára Magyar László Dr. öcsese: Magyar Elek a handicapper, a ki azok ügyes és szerencséskezü összeállitásával nagy élvezetet nyujt a sportkedvelő közönségnek.

— **Köszönetnyilvánitás.** A gyermekbarát egyesület márcz. hó 24-en tartott tánczvigalmán felülfizetni szivesek voltak: Diössyné Handel Berta 50 frt. Volfner Tivadar orsz. gyül. képviselő ur 25 frt, Wolfner József ur 15 frt, Egyedy Lajos, Friedmann Ármin, Weisz Mór urak és az Ujpest vidéki takarékpénztár 5—5 frt. Dr. Führer Simon, Kohn és Fried, Mühlrad Heinrich, Széll Manó és Weinberger Márkus urak 3—3 frt. Balog Ármin, Diamantstein Lajos, dr. Elsner Simon, Fischer és Heidlberg (Bpest), Kurtz Gyula, Klein Bernát, Sonnenfeld Miksa, dr. Wenetianer Lajos urak 2—2 frt. Wágner Sándor ur 1 frt 50 kr., Katz Antal ur 1 frt 30 kr., R. J. E. R. T. hivatalnokai (Bpest.) 4 frt 80 kr., Bauer Jakab, Ehrenfeld-testvérek, Ernstein Lipót (Bpest). Farkas József, Hadel József Kalmár Dezső, Kollmann Gyula, N. N., Oberländer N., Rausznitz Jakab (Bpest), Róth N., Schreiber Gyula, Singer Lipót, Weisz Lipót, Weisz Lajos, Waldmann H., Weisz János urak, Schwartz Netti k a. és özv. Müller Amália urnő 1—1 frt. Winkler N. és Maitz Elek urak 50—50 kr. N. N. 22 kr., Brügler Ármin ur 20 kr., Molnai Ede ur (Bpest) gyüjtése 1 frt 25 kr. és pedig: Andrajcsik Pál 20 kr., Adler Ármin 30 kr., Jablonszky Aladár 20 kr., R. J. 20 kr., Tänczer Vilmos 15 kr., Keményfi Henrik, Molnár Sarolta 10—10 kr. Fogadják ez uton is ugy a nemesszivü adakozók, valamint a hangversenyen közremüködő müvészek és müvésznők nemkülönben a budapesti légszesztársulat az ingyenes világitásért és az összes jegyelárusitó hölgyek az egyesület leghálásabb köszönetét, hogy szives pártfogásukkal a jótékonyság gyakorlását előmozditani ez alkalommal is kegyesek voltak.

— **Vigszinház.** A hét ujdonsága a Dumas *„Aubrayné elvei“* czimü bölcselkedő darab volt. Aubraynének, a ki özvegy asszony, elvei azok, hogy gyermekeinek éljen és segitsen a szerencsétleneken és elbukottakon, a mikor azonban megtudja, hogy fia egy bukott leányt akar nőül venni egy pillanatra cserben hagyják elvei és fiának ellentmond, elvei mindamellett hamarosan diadalmaskodnak s azt mondja fiának: vedd el! Ez tulajdonképpen a darab meseje, mert különben nagyon kevés történik a darabban. A legnagyobb rész okoskodásokból elbeszélésekből áll. kétségkivül Dumas-féle szellemességgel. A bemutató közepes sikert aratott. Lánczy Ilka (Jeannine) és Molnár László (Barantin), a kinek ez volt második szerepe e szinháznál dicséretet érdemelnek, ug»s»intén Fenyvesi (Valmoreau) és Nógrády Jolán is (Luczienne), ellenben gyönge volt Hunyady Margit Aubrayné szerepében; mint mindig, most is oly halkan beszélt, hogy szavát csak ritkán lehetett hallani, Kazaliczky pedig egészen tönkre tette Tellier szerepét, mig Beregi (Camille) ismét tanuságot tett arról, hogy ügyetlen szinész. A ház egészen megtelt.

Villamos baleset. A B. U. R. villamos vasut 2. számu kocsija mult szombaton d. u. 4 órakor az Árpád-ut 83. számu ház előtt Zalka István iskolaszolga 2 éves fiát elütötte. A gyermek fején sérült meg sulyosan. Ez alkalommal mindenesetre a szülőket kell okozni, mert egy, két éves gyermeket nem szabad felügyelet nélkül az utczára bocsájtani.

Szerkesztői üzenetek.

— **M — — L. Tarcza a tárczáról.** A théma erős, a megoldás gyenge. Könnyebb dolgokkal próbalkozzék meg és mindenekfelett a papirosnak csak egyik oldalára irjon.

Kohn Farkas urnak, az ujpesti közmüvelődési kör titkárjának. Mindenekelőtt különbséget kell tudni tenni, hogy mi a »czikk« és mi a »hir«. A »Megzavart parthiek« kezdetü közlemény nem »czikk«, hanem »hir«, a mi közvetlen értesülésen alapszik. Másodszor tessék magának jól megjegyezni, hogy lapunk igenis mindenkor, a mikor van rea alkalom, előmozditja a kör érdekeit, kákán csomót soha sem keres, személyes kirohanásokra, mint a hogy ön mondja, nem léven tisztában a fogalommal, nem vállalkozik. Harmadszor és végül sajnáljuk, hogy helyreigazitásra szánt, de semmit helyre nem igazitó sorait egész terjedelmében nem közöljük, nem pedig azért, mert ime ezuttal is a kör érdekét, mondjuk tekintélyét tartjuk szem előtt: nem akarjuk, hogy a publikum nevessen rajta.

Mauthner-féle

gazdasági, kerti vetemény és virágmagvakat
a legjobb minőségben ajánl

NÉMETH GYULA

füszernagykereskedő

UJPESTEN.

2

Eladó telkek.

Az „Ujpesti kereskedelmi és iparbank“ tulajdonát képező

Földessy-féle telkek

szabad kézből eladók.

A venni szándékozók ez ügyben bővebb értesitést nyerhetnek minden héten ***szerdán délután 3—5*** óra közt a bank helyiségében Ujpest, Árpád ut 3. szám.

31

Nyomatott Kaczander és Fuchs könyvnyomdájában Ujpest, Árpád ut 20. sz.